

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

19 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu și de către succesorul părții vătămate Melnic Violeta, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Rebeja Cristin Xxxxx, născut la xxxxx, în r-nul Xxxxx s. Xxxxx, domiciliat în r-l Xxxxx s. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță:* 16.11.2018-12.12.2018
2. *instanța de apel:* 16.01.2019-19.02.2019
3. *instanța de recurs:* 24.05.2019 - 19.11.2019

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 12 decembrie 2018, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Rebeja Cristin Xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 145 alin. (2) lit. b), e), g), j) Cod penal, la 13 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis;

- art. 188 alin. (3) lit. c), d) Cod penal, la 7 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă 18 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

În baza art. 85 alin. (1) Cod penal, pentru cumul de sentințe, a fost adăugat parțial la pedeapsa aplicată prin noua sentință, partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința nr. 1-1474/16, pronunțată de Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, la 06.10.2016, stabilindu-i pedeapsă definitivă de 20 ani închisoare, fără amendă, cu executare în penitenciar de tip închis.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de succesorul victimei Melnic Violeta, în latura prejudiciului moral, cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul Violetei Melnic a sumei de 200.000 lei.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă înaintată de succesorul victimei Melnic V. în latura prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

Cheltuielile judiciare în mărime totală de 110822 lei, s-a dispus să fie trecute în contul statului.

2. Potrivit sentinței s-a constatat, că Rebeja C., la data de 02.09.2018, aproximativ la orele 06:00, aflându-se în apartamentul nr. xxxxx din str. Xxxxx, din mun. Xxxxx, acționând intenționat, în scopul omorului asupra a doua persoane, din interes material, pentru obținerea bunurilor acestora, profitând de faptul că Novosiolov Stanislav Alexei a. n. xxxxx și Melnic Vitalii Xxxxx a. n. xxxxx, se aflau în stare de ebrietate și de somn, și respectiv în imposibilitatea evidentă de a se apăra, folosind un cuțit, a intrat în odaia în care dormea Melnic Vitalii, unde, cu deosebită cruzime, i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu un cuțit în abdomen (unde se află organe principale de viață) și alte regiuni ale corpului, ulterior a intrat în odaia în care dormea Novosiolov Stanislav, l-a atacat pe ultimul, aplicându-i cu deosebită cruzime, multiple lovituri cu un cuțit în regiunea gâtului, abdomenului (unde se află organe principale de viață) și alte regiuni ale corpului, cauzându-le leziuni corporale, în urma cărora victimele au decedat.

Conform raportului expertizei judiciare medico-legale nr. 2018030751 din 20.09.2018, moartea lui Novosiolov Stanislav a survenit în urma hemoragiei externe și interne ca rezultat al cauzării plăgilor înțepat-tăiate în regiunea gâtului și toracelui cu lezarea arterei carotide stângi și pulmonului drept, la examinare fiind depistate vătămări corporale grave care au legătură cu decesul.

Conform raportului expertizei judiciare medico-legale nr. 201803CI752 din 24.09.2018 moartea lui Melnic Vitalie a survenit în rezultatul hemoragiei interne și externe ca urmare a plăgii înțepat-tăiate, penetrante, oarbe a toracelui, cu lezarea organelor interne, la examinare fiind depistate plagă înțepat-tăiată, penetrantă, oarbă a toracelui, cu lezarea țesuturilor moi, cartilajului coastei 4 pe stânga, cordului, aortei, lobului inferior plămânului stâng, hemotorax bilateral, leziuni calificate ca vătămare corporală gravă care este în legătură cauzală directă cu survenirea morții.

Totodată, la data de 02.09.2018, aproximativ la orele 06:00, Rebeja Cristin, aflându-se în apartamentul nr. xxxxx din str. Xxxxx, din mun. Xxxxx, care aparține familiei Novosiolov, văzând că Novosiolov Stanislav și Melnic Vitalii, au asupra sa bunuri prețioase, acționând intenționat, în scopul sustragerii bunurilor acestora, luând din bucătărie un cuțit și profitând de faptul, că Novosiolov Stanislav și Melnic Vitalii erau în stare de ebrietate și dormeau în odăi diferite, a intrat în odaia în care se afla cet. Melnic Vitalii unde, aplicând violența periculoasă pentru viața și sănătatea persoanei, l-a atacat pe ultimul aplicându-i multiple lovituri cu un cuțit peste diferite regiuni ale corpului, cauzându-i, conform raportului expertizei medico - legale nr. 201803C1752 din 24.09.2018: leziuni care se califică ca vătămare corporală ușoară cu dereglare a

sănătății de scurtă durată, precum și leziuni calificate ca vătămare corporală gravă. Imediat după, a intrat în odaia în care dormea Novosiolov Stanislav unde, aplicând violența periculoasă pentru viața și sănătatea persoanei, l-a atacat pe ultimul aplicându-i multiple lovituri cu un cuțit peste diferite regiuni ale corpului, cauzându-i, conform raportului expertizei medico - legale nr. 2018030751 din 20.09.2018 leziuni ce se califică ca vătămare corporală gravă, precum și plagă înțepat-tăiată în regiunea capului, a umărului stâng, plăgi înțepat-tăiate a toracelui (nepenetrante), plăgi înțepat-tăiate și tăiate a membrilor superioare, plagă înțepat -tăiată (transfixiantă) a membrului inferior stâng, toate cu lezarea țesuturilor moi adiacente leziuni calificate ca vătămare corporală ușoară.

Concomitent, pentru realizarea intențiilor sale criminale, Rebeja Cristin, s-a apropiat de Melnic Vitalii și i-a smuls de la gât lanțul de aur, la prețul de 15200 lei, i-a sustras telefonul mobil de model „Iphone” la prețul de 10999 lei, cauzându-i astfel o daună în proporții considerabile în sumă totală de 26199 lei, iar de la Novosiolov Stanislav și din apartament a sustras o brățară la prețul de 200 lei, un telefon mobil de model „Samsung” la prețul de 4000 lei, telefonul mobil de model „Vonino Zun XS” la prețul de 3 500 lei, un notebook de model „DELL” la prețul de 3000 lei, o gentuță bărbătească la prețul de 200 lei, un cuțit de bucătărie la prețul de 100 lei și un ștergar de bucătărie la prețul de 50 lei, cauzându-i ultimului daună în proporții considerabile în sumă totală de 11050 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care a-l recunoaște vinovat și a-l condamna pe Rebeja C. în baza: art. 145 alin. (2) lit. b), e), g), j) Cod penal, la 13 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis; art. 188 alin. (3) lit. c), d) Cod penal, la 8 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis. În baza art. 70 alin. (4), 84 alin. (1) Cod penal, a-i stabili pedeapsă definitivă, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, 20 de ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis. În baza art. 70 alin. (4), 85 alin. (1) Cod penal, a-i stabili pedeapsă definitivă pentru cumul total de sentințe, 23 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis. Încasarea de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizelor judiciare.

În motivarea apelului a indicat:

- instanța de judecată, la stabilirea pedepsei inculpatului Rebeja Cristin, care doar datorită vârstei pe care o are, cuprinsă între 18 și 21 ani, a beneficiat de o reducere consistentă a limitelor pedepsei penale, nu a ținut cont de faptul că acesta a săvârșit infracțiuni, din care una din categoria infracțiunilor excepțional de grave, nu a recuperat prejudiciul cauzat victimelor în rezultatul comiterii infracțiunii, iar pedeapsa aplicată nu este proporțională faptelor comise și astfel nu va fi restabilită echitatea socială, ca scop de bază al pedepsei

penale;

- în privința inculpatului Rebeja C. urma a fi reținut pericolele majore pe care le generează personalitatea sa, o persoană predispusă la comiterea de infracțiuni, în mod sistematic, inclusiv contra vieții, sănătății și proprietății persoanei, situație fundamentată pe informația privind infracțiunile comise anterior (formularul 246), majoritatea fiind infracțiuni cu aplicarea violenței fizice asupra persoanelor, exemple ce demonstrează că acesta anterior, fiind supus răspunderii penale pentru faptele comise, nu a conștientizat acțiunile sale infracționale comise anterior, comițând noi infracțiuni de o gravitate mai mare decât cele anterior comise;

- reieșind din rezonanța socială a cazului, care s-a soldat cu decesul a două persoane, inoportunitatea scăderii limitelor pedepsei, care prin esența și scopul său, în forma în care a fost stabilită nu vor asigura atingerea scopului procesului penal și a pedepsei penale;

- cheltuielile de judecată suportate de către stat în cauza penală de învinuire a lui Rebeja C, în sumă de 110 822 lei urmează să fie încasate din contul acestuia.

3.2 Succesorul părții vătămate, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri, prin care să se declare vinovat Rebeja C. în baza art. 145 alin. (2) lit. b), e), g), j) Cod penal și art. 188 alin. (3) lit. c) și d) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă definitivă cu închisoarea - detenția pe viață, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis și admiterea totală a acțiunii civile înaintată de succesorul victimei Melnic V. în valoare 897 513 lei pentru compensarea prejudiciului cauzat prin omorul cu cruzime a fratelui și fiului Melnic V.: 300 000 lei pentru recuperarea cheltuielilor de înmormântare a lui Melnic Vitalii Xxxxx; 26 199 lei pentru sustragerea după omorul cu deosebită cruzime a lui Melnic V. a lanțului de aur de la gât în valoare totală de 15 200 lei și „Iphone” ului în valoare de 10 999 lei; 200 000 lei pentru tratamentul necesar părinților Melnic L. și Melnic D. și agravarea stării sănătății în legătură cu omorul cu cruzime a fiului Melnic V.; 300 000 lei pentru recuperarea prejudiciului moral cauzat lui Melnic V., Melnic L., Melnic D. prin decesul fiului și fratelui Melnic V.; 2 377,10 lei pe lună (total 71313 lei), prestații periodice lui Melnic D., despăgubiri pentru diferența dintre pensia de întreținere și valoarea întreținerii acordate de decedatul Melnic V. pentru perioada 02.09.2018-25.02.2021.

În motivarea apelului a invocat:

- pentru săvârșirea infracțiunilor Rebeja C, anterior judecat cu sentința neexecutată merită cea mai aspră pedeapsă - detenția pe viață;

- la 06.09.2018 a fost înmormântat fratele său Melnic V., în legătură cu înmormântarea, a cheltuit 300 000 lei. Pentru o parte din această sumă dispune de bonuri, dar marea majoritate din taxele pentru examinare medico - legală, rituale bisericesti nu sunt însoțite de bonul de plată, cumpărăturile legate de serviciile rituale, bisericesti, masa de pomenire au fost făcute de la piață, unde

produsele și mărfurile sunt mai ieftine, dar unde nu se eliberează bunuri de casă;

- Melnic D., tatăl decedatului este șomer și se afla la întreținerea fiului Melnic V., în legătură cu decesul fiului Melnic V., i-a fost stabilită pensie de întreținere în mărime de 2377,10 lei pe lună. Salariul mediu net al decedatului Melnic V. în 2008 era de 7131, 31 lei. Familia era alcătuită din 3 persoane (Melnic Larisa Xxxxx - mama, Melnic Xxxxx Grigorii - tatăl, Melnic Vitalii Xxxxx - fiul). Deoarece Melnic V. era unicul întreținător al părinților, fiecăruia dintre membrii familiei îi revenea câte 1/3 din salariul întreținătorului, adică - 2377,10 lei. Perioada, pentru care urmează a fi încasată această sumă, este de la 03 septembrie 2018 data decesului lui Melnic V., până la dobândirea pensiei pentru limită de vârstă a tatălui Melnic D. la 25 februarie 2021, ceea ce constituie 2 ani și 6 luni sau 30 luni adică 2377,10 lei lunar sau 71313 lei;

- în urma omorului cu cruzime de către inculpatul Rebeja C. a fratelui său Melnic V. - surorii Melnic Violeta, tatălui Melnic Dumitru și mamei Melnic Larisa, le-au fost cauzate suferințe morale enorme. Durerea nu avea margini când a aflat despre decesul fratelui Melnic Vitalii;

- caracteristica inculpatului Rebeja Cristin, este una negativă dat fiind crimele penale cu intenție care le-a săvârșit în perioada liberării condiționate și această drama nu avea loc în cazul în care aceasta ispășea pedeapsa cu închisoarea cu executare. Coreclamanta Melnic L. a fost nevoită să se adreseze zilnic la medic, avea o stare de anxietate care îi afectează statutul social și capacitatea de muncă. Despărțirea tatălui și mamei de fiu, cauzată de decesul fratelui numai a agravat suferințele morale ale părinților și surorii Melnic Violeta Xxxxx;

3.3 Succesorul părții vătămate, Melnic V. care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri.

În motivarea apelului a invocat că Rebeja C., anterior judecat cu sentința neexecutată merită cea mai aspră pedeapsă -detenția pe viață. Caracteristica negativă și deosebit de periculoasă a condamnatului, prin faptul că anterior a fost condamnat cu închisoare cu liberare condiționată și în perioada aflării în libertate după cum a constatat instanța de judecată condamnatul neavând nici o ocupație legală, studii, loc de muncă, familie și-a făcut din comiterea infracțiunilor o îndeletnicire și un mod de viață. La stabilirea despăgubirilor în cazul în care prin fapta ilicită s-a cauzat moartea unei persoane, în primul rând se vor lua în calcul toate cheltuielile de îngrijire a victimei înainte de deces și cheltuielile de înmormântare, inclusiv legate de serviciile rituale și bisericesti, procurarea îmbrăcămintei, în limitele ce nu depășesc costul acestora în localitatea respectivă confirmate prin probele respective.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2019, apelurile declarate au fost admise, fiind casată sentința, parțial, în partea pedepsei și în partea acțiunii civile, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Rebeja C., recunoscut vinovat

în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. b), e), g) și j) și art. 188 alin. (3), lit. c) și d) Cod penal, prin aplicarea prevederilor articolului 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, a fost pedepsit: în baza art. 145 alin. (2) lit. b), e), g) și j) Cod penal cu închisoare la 13 ani și 4 luni și în baza art. 188 alin. (3) lit. c) și d) Cod penal, cu închisoare la 8 ani, iar, în conformitate cu prevederile articolului 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilit 21 ani închisoare și, în conformitate cu prevederile art. 85 Cod penal, pentru cumul de sentințe, cu adăugire în întregime a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Râșcani, municipiul Chișinău din 06 octombrie 2016, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 24 ani închisoare, în penitenciar de tip închis.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată în procesul penal și încasat de la inculpatul Rebeja Cristin în beneficiul succesorului părții vătămate Melnic Vitalii, Melnic Violeta - 26 199 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material produs prin infracțiune și - 300 000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral produs prin infracțiune. În rest, sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției, instanța de apel a indicat că urmărirea penală și judecata în fond s-au desfășurat cu respectarea procedurii prevăzute de lege și, respectiv, nu se constată încălcări care atrag nulitatea actelor procedurale efectuate.

Starea de fapt și de drept cu privire la infracțiunile reținute în sarcina inculpatului concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței.

În atare situație, este corectă calificarea infracțiunilor efectuată de prima instanță, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptelor prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentelor de infracțiuni prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. b), e), g) și j) Cod penal: *omor intenționat, săvârșit din interes material, profitând de starea de neputință evidentă a victimei care se datorează altui factor, asupra a două persoane, comis cu deosebită cruzime*; art. 188 alin. (3) lit. c) și d) Cod penal: *tâlhărie, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate, săvârșită cu aplicarea armei sau altor obiecte folosite în calitate de armă, cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, cu deosebită cruzime*.

Cu privire la motivele invocate în apeluri, ce vizează pedeapsa cu închisoare stabilită inculpatului, sub aspectul blândeții, au fost apreciate ca fiind fondate, parțial, dat fiind că prima instanță n-a acordat deplină eficiență prevederilor articolelor 7, 61, 75, 79, 84 și 85 Cod penal și prevederilor articolului 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Analizând conținutul sentinței, instanța de apel a reținut că la stabilirea termenului, inclusiv cel definitiv, de pedeapsă cu închisoare nu s-a ținut cont de persoana inculpatului, de circumstanțele cauzei, de categoria infracțiunilor săvârșite, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării

inculpatului. Or, termenul respectiv fixat prin sentință este incomensurabil cu gradul prejudiciabil al infracțiunilor săvârșite, în special cu rezultatul infracțional.

Prin urmare, în partea pedepsei aplicate inculpatului, sentința atacată este lovită de nulitate, motiv pentru care se impune casarea părții respective și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în partea respectivă.

În viziunea instanței de apel, întru atingerea scopului prevăzut la articolul 61 alin. (2) Cod penal, față de inculpat este oportun și rezonabil aplicarea pedepselor prevăzute de lege - închisoare.

Concomitent, instanța de apel a stabilit că, cauza se judecă în procedura prevăzută de articolul 364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, astfel fiind aplicabile prevederile din alin. (8), potrivit cărora inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare. În speță, cu privire la pedeapsa penală, urmează a fi aplicate și prevederile articolului 84 alin. (1) Cod penal, care reglementează aplicarea pedepsei în cazul unui concurs de infracțiuni, or inculpatul Rebeja C. a săvârșit două infracțiuni, fără să fi fost condamnat pentru vreuna dintre ele.

La fel, pedeapsa urmează a fi aplicată în condițiile articolului 85 Cod penal, or inculpatul a săvârșit infracțiunile reținute prin prezenta sentință, în timp ce executa pedeapsa stabilită prin sentința Judecătorei Râșcani, municipiul Chișinău din 06 octombrie 2016, în termenul de probațiune. Temei legal pentru aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege -nu se constată. Temei pentru aplicarea pedepsei cu detențiune pe viață nu se constată, dat fiind că inculpatul a săvârșit infracțiunile la o vârstă fragedă, a recunoscut integral săvârșirea infracțiunilor.

Astfel, în opinia instanței de apel, sunt nefondate motivele invocate de succesorul părții vătămate, în partea respectivă. Motivele invocate de succesorul părții vătămate ce vizează acțiunea civilă în procesul penal, sunt fondate, dat fiind că prima instanță nu s-a expus argumentat asupra acestei chestiuni.

În opinia instanței de apel, în sentință nu se regăsește cazul excepțional când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă. Conform sentinței, inculpatul, prin tâlhărie și omor intenționat, a dobândit ilicit de la victima Melnic V. un telefon mobil de model „Iphone” la prețul de 10 999 lei și un lanț de aur la preț de 15200 lei, cauzând un prejudiciu în mărime de 26 199 lei. În atare situație, este constatat cu certitudine prejudiciul material produs prin infracțiune.

Instanța de apel a mai constatat că, soluția dată de prima instanță cu privire la acțiunea civilă nu corespunde prevederilor art. 219 alin. (1) - (4) și 220 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, motiv pentru care se impune casarea

sentinței atacate, în partea acțiunii civile și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru primă instanță, în partea respectivă.

Conform acțiunii civile înaintate în procesul penal de către succesorul părții vătămate, se solicită încasarea prejudiciului material produs prin infracțiune în mărime de 26 199 lei constituit din prețul telefonului și lanțului de aur sustras.

Prin urmare, în atare situație, se va încasa, de la inculpat în beneficiul succesorului părții civile - 26 199 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material produs prin infracțiune.

Cu privire la cererea succesorului părții vătămate privind încasarea din contul inculpatului a sumei de: 300 000 lei - cheltuieli de înmormântare a victimei; 200 000 pentru lei tratamentul părinților victimei Melnic V.; 2377,10 lei - despăgubiri pentru diferența dintre pensia de întreținere și valoarea întreținerii acordate de victimă pentru perioada de 02.09.2018 - 25.02.2021, instanța de apel a apreciat-o ca fiind prematură, or la materialele cauzei nu sunt suficiente probe care ar demonstra sumele solicitate. Astfel, fiind admisă acțiunea, în principiu, în partea respectivă, succesorul părții vătămate este în drept să sesizeze instanța civilă, cu prezentarea probelor respective.

Instanța de apel a stabilit că prima instanță nu s-a expus motivat asupra acțiunii civile, în partea prejudiciului moral produs prin infracțiune, sub aspectul cuantumului stabilit. Or, nu este motivată suficient concluzia cu privire la mărimea despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral cuvenite succesorului părții civile, de vreme ce lipsește evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, nefiind luate în considerație consecințele infracționale, precum și circumstanțele cauzei, care influențează considerabil starea psihică a succesorului părții vătămate. În atare situație, mărimea prejudiciului moral produs prin infracțiune, stabilită prin sentință, este incomensurabilă cu prejudiciul moral produs succesorului părții vătămate de către inculpat.

Totodată, instanța de apel a stabilit că, din lucrările cauzei, cu certitudine se constată că în rezultatul infracțiunilor săvârșite de inculpat, succesorului părții vătămate i-au fost cauzate suferințele psihice extrem de grele. Prin urmare, cuantumul prejudiciului moral produs prin infracțiune, în proporțiile corespunzătoare, se va încasa separat de la inculpat în beneficiul succesorului părții vătămate Melnic Violeta.

Cu privire la motivele invocate în apelul procurorului ce vizează cheltuielile judiciare, instanța de apel le-a apreciat ca fiind nefondate deoarece potrivit materialelor cauzei – raportul de expertiză a căror plată se solicită, sunt efectuate în temeiul ordonanțelor organului de urmărire penală, adică ordonatorul rapoartelor și expertizelor respective este reprezentantul organului de poliție - instituție publică, ce reprezintă statul. Prin urmare, în cauză, odată ce ordonatorul expertizei este o instituție abilitată a statului și, respectiv, nu există cererea inculpatului privind efectuarea rapoartelor și

expertizelor respective, astfel rezultă în mod cert și univoc că plata pentru efectuarea rapoartelor de expertize nominalizate se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Modalitatea de achitare a costului expertizei judiciare este un element conex și subsidiar procesului penal, astfel chestiunea cu privire la plata cheltuielilor judiciare legate de efectuarea expertizei, prin prisma prevederilor articolelor 227 - 229 și 142 -143 Cod de procedură penală, urmează a fi soluționată în strictă conformitate cu prevederile actului legislativ special, or în domeniul achitării costului expertizei judiciare se aplică în exclusivitate Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”. În context, nu sunt fondate motivele invocate în apelul procurorului, ce vizează încasarea de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare legate de efectuarea rapoartelor de expertize judiciare.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

6.1 Succesorul părții vătămate Melnic Violeta, care solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs pentru stabilirea pedepsei corespunzătoare inculpatului.

În motivarea recursului invocă:

-pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. b), e), g), j) Cod penal și art. 188 alin. (3) lit. c) și d) Codul penal, Rebeja Cristin Xxxxx, anterior judecat cu sentința neexecutată merită cea mai aspră pedeapsă - detenția pe viață;

- caracteristica negativă și deosebit de periculoasă a inculpatului prin faptul că anterior a fost condamnat la închisoare cu liberare condiționată și în perioada aflării în libertate după cum a constatat instanța de judecată inculpatul neavând nici o ocupație legală, studii, loc de muncă, familie a făcut din comiterea infracțiunilor o îndeletnicire și un mod de viață fapt ce indică la obligația pozitivă a statului de a preveni pericolul social iminent asupra persoanelor și bunurilor acestora de către criminalul deosebit de periculos Rebeja Cristin, care a avansat în cariera criminală de la săvârșirea infracțiunilor re până la săvârșirea celor deosebit și excepțional de grave;

- deși instanța de judecată a ținut cont de calificarea infracțiunilor reținute în acțiunile lui Rebeja Cristin și constatate de către instanță, de cruzimea cu care au fost comise și alte circumstanțe ale cauzei, de impactul pe care l-a avut asupra rudelor, or și asupra întregii societăți, vârsta tânără a victimelor, reputația lor socială, precum și faptul că inculpatul și-a făcut din comiterea infracțiunilor o îndeletnicire și un mod de viață, instanța a stabilit acestuia pedeapsa în limitele generale;

-la stabilirea pedepsei, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art. 71 din Cod penal, că inculpatul a săvârșit o infracțiune excepțional de gravă care atentează la relațiile sociale referitoare la dreptul la viață și se pedepsește cu detențiune pe viață, că anterior a fost supus răspunderii penale și se

caracterizează negativ, de gravitatea și numărul leziunilor corporale aplicate victimei, concluzionând că corectarea, reeducarea și corectarea lui în conformitate cu art. 61 alin. (1) din Codul penal, este posibilă doar cu izolare de societate;

- inculpatul a săvârșit o infracțiune excepțional de gravă, omorul în privința a două persoane, cu deosebită cruzime, corectarea acestuia fiind posibilă doar cu aplicarea unei pedepse de o severitate sporită- detenția pe viață, care i-ar permite să conștientizeze în deplină măsură fapta comisă și consecințele survenite or, faptul amenințării cu moartea în mod public a succesului părții vătămate în cadrul pronunțării Deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2019, Dosar nr. 1 a-104/19 la 4 aprilie 2019, ora 14.00 denotă pericolul social extrem de sporit al inculpatului Rebeja Cristin, lipsa căinței sincere, necesitatea aplicării unei sancțiuni mai aspre și că reeducarea și corectarea lui este posibilă doar cu izolarea de societate;

- deși s-a stabilit că inculpatul și-a făcut din comiterea infracțiunilor un mod de viață și o îndeletnicire, instanța nu a aplicat cea mai aspră pedeapsă posibilă - detenția pe viață;

- deși, prin decizie s-a stabilit că la comiterea infracțiunilor inculpatul nu a avut nici o circumstanță atenuantă și nici un temei legal de a aplica o pedeapsă mai blândă și instanța de apel nu a motivat respingerea aplicării pedepsei cu detențiunea pe viață, invocând simplu pretext că are o vârstă fragedă, care nu este un temei nici legal, juridic și nici de fapt suficient, pertinent și concludent, deoarece inculpatul a fost anterior judecat pentru infracțiuni săvârșite cu intenție;

- nu a manifestat căința sinceră pentru infracțiunile comise;

- nu a restituit prejudiciul material și moral care l-a produs în deplină conștiință de cauză;

- la data comiterii infracțiunilor avea 20 de ani împliniți;

- nu avea nici o ocupație legală sau necesitate primară de a săvârși aceste infracțiuni lipsă de hrană, întreținere persoanelor sau alte obligații;

- inculpatul a evadat de la locul infracțiunii și a ascuns urmele și obiectele infracțiunii, și a recunoscut vina numai după prezentarea imaginilor și a probelor acumulate de organul de urmărire penală;

- nu s-a căit de cele întâmplate numai de valoarea bunurilor obținute în urma infracțiunii, din care brățara nu era din aur, dar el în timpul aflării la libertate a avut timp și posibilități reale de a verifica aceasta, fapt care denotă legătură directă a comportamentului lui cu rețele criminale și intenția de a evada din Republica Moldova în Ucraina pentru a scăpa de răspundere;

- vârsta fragedă a condamnatului nu poate fi o justificare de a beneficia de o pedeapsă mai blândă și de a nu aplica pedeapsa detențiunea pe viață în condițiile în care acesta prezintă un pericol social iminent, iar detenția pe viață nu se aplică femeilor și minorilor;

- nu există nici un temei legal de a nu aplica inculpatului pedeapsa detenția

pe viață, deoarece inculpatul nu se încadra în categoria de minori cum menționa acesta la data săvârșirii infracțiunii în cadrul ședinței din 19 februarie 2019, deoarece avea deja 20 de ani împliniți și se afla în perioada de probațiune;

- nu constituie un temei legal în condițiile în care nu s-a stabilit nici o circumstanță atenuantă de a beneficia de o pedeapsă mai blândă;

- nu are nici o căință pentru faptele comise;

- nu are nici o intenție de a recupera prejudiciul sub pretextul că bunurile obținute urmare a omorului cu cruzime a două persoane și tâlhăriei au fost aruncate și amenințarea cu moartea a succesorului părții vătămate în timpul pronunțării deciziei Colegiului penal al Curții de Apel la 4 aprilie 2019, ora 14.00, constituie o denegrare totală a legii penale și justiției penale sub pretextul că inculpatul are o vârstă fragedă;

- inculpatul nu a avut nici o căință pentru fapta comisă și nici un motiv de a comite infracțiunea și nici nu a conștientizat pericolul social al infracțiunilor comise, prejudiciul material și moral pricinuit, invocând faptul că bunurile obținute urmare a infracțiunii au fost aruncate, precum și amenințând succesorul părții vătămate cu omor la pronunțarea deciziei integrale, confirmând gradul de pericol al acestuia. Scopul ascunderii, înstrăinării și invocării că bunurile au fost aruncate fiind ascunderea urmelor infracțiunii, iar recunoșterea a fost doar un interes de a beneficia de o pedeapsă mai blândă, fără a conștientiza că a cauzat pierderi irecuperabile și incomensurabile pentru a fi evaluate în bani în raport cu cruzimea cu care au fost omorâte victimele;

- faptul că inculpatul are o vârstă fragedă, este neargumentat legal, juridic și condițiile în care instanța de apel a stabilit că, nu s-a constatat nici o circumstanță atenuantă, nu există temei legal de a aplica o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege, denotă pregnant legal, juridic și de fapt că inculpatul Rebeja Cristin merită cea mai aspră posibilăpedeapsă detenția pe viață;

- însuși apărătorul acestuia a invocat că este nevoit să îl apere, dar inculpatul a comis o infracțiune deosebit de gravă și cu o rezonanță socială imensă. Astfel, motivele că: nu deținea astfel de bunuri sustrase sau studiile și comportamentul adecvat al părților vătămate; nu a fost instigat de alte persoane de a comite aceste infracțiuni cu cruzime; lipsa căinței sincere și intenției recuperării prejudiciului material și moral pe motivul că bunurile obținute urmare a infracțiunii au fost aruncate și că inculpatul nu dispune de mijloace proprii, neavând nici o ocupație legală, facându-și din comiterea infracțiunilor o îndeletnicire și un mod de viață, fapt constatat prin sentința din 12 decembrie 2018 și decizia din 19 februarie 2019, ce agravează răspunderea penală a acestuia și gradul de pericol eminent pentru societate și impune necesitatea aplicării celei mai grave pedepse posibile în conformitate cu art. 71 din Codul penal - detenția pe viață;

- faptul că inculpatul Rebeja Cristin consideră că comiterea infracțiunilor cu deosebită cruzime constituie greșeli, dar el trebuie încă să trăiască este o

denigrare totală a justiției, organului de urmărire penală, judecătorilor și tuturor persoanelor care trăiesc, activează în conformitate cu legea, iar el își poate permite luxul de a lipsi de viață și bunuri persoanele pentru simplu fapt că se află în libertate, fără a avea nici o căință pentru cele comise și a continua să amenințe cu omor și în continuare succesorii părții vătămate;

- simplu pretext al instanței de apel că inculpatul are o vârstă fragedă pentru a nu îi fi aplicată pedeapsa detenția pe viață denotă faptul că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel de către succesorul părții vătămate Melnic Violeta sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de a nu aplica pedeapsa detențiune pe viață ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale în conformitate art. 427 alin. pct. 6) și 10) din Codul de procedură penală.

6.2 Procurorul, care solicită casarea acesteia în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului indică:

- în cadrul urmăririi penale au fost suportate cheltuieli judiciare în sumă de 110822 lei - suportate la efectuarea expertizelor. Astfel, instanța de apel în cadrul examinării cauzei și emiterii hotărârilor nu au luat considerație faptul, că în cadrul instrumentării cauzei penale de către stat au fost suportate cheltuieli în sumă de 110822 lei, din care 6 526 lei, pentru de expertiza judiciară cu raportul nr. 201803C1751 din 20.09.2018; 9 824 lei, pentru de expertiza judiciară cu raportul nr. 201803C1752 din 24.09.2018; 224 lei, pentru de expertiza judiciară cu raportul nr. 201802P3264 din 10.09.2018; 17 640 lei, pentru de expertiza judiciară cu raportul nr. 20180500284 din 08.10.2018; 54 320 lei, pentru de expertiza judiciară cu raportul nr. 20180500283 din 08.10.2018; 19 530 lei, pentru de expertiza judiciară cu raportul nr. 20180500282 din 21.09.2018; 1 680 lei raportul de expertiză judiciară dactiloscopică nr. 34/12/1 -R-4103 din 12.09.2018; 1078 lei, pentru de expertiza judiciară cu raportul nr. 201835A0574 din 20.09.2018, sumă ce urma să fie încasată de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art. art. 227 - 229 Cod de procedură penală, iar instanța, contrar prevederilor art. art. 385 alin. (1) pct. 14), 397 pct. 5) Cod de procedură penală, nu a dispus acest fapt;

- soluția instanței de apel de a menține sentința referitor încasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual penale în vigoare;

- legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat;

- modificările operate la legea procesual penală din data de 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2017, prin care a fost abrogat alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, și care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cadrul urmăririi penale se fac din contul mijloacelor bugetului de stat.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Judecând recursurile în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise, cu casarea totală a hotărârii contestate, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În această ordine de idei, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri nemotivate și contradictorii.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Reieșind din sumarul recursurilor declarate de către succesorul părții vătămate Melnic Violeta și procuror se constată că acestea sunt întemeiate în baza pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în cazul în care *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde*

motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Din conținutul recursurilor rezultă că, recurenții sunt de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă succesorul părții vătămate Melnic Violeta critică decizia instanței de apel, în partea ce ține de individualizarea pedepsei inculpatului, iar procurorul menționează că instanța de apel neîntemeiat a menținut sentința în partea în care a fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat, privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 110 822 lei.

Colegiul penal lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub aceste aspecte, constată că această instanță, la examinarea apelurilor, în partea individualizării pedepsei și cheltuielilor judiciare, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, la fel instanța de apel la judecarea cauzei nu a examinat-o sub toate aspectele și nu a dat răspuns la motivele esențiale invocate, în ordine de apel.

Astfel, instanța de recurs reține că, prima instanță l-a recunoscut vinovat și l-a condamnat pe Rebeja C., în baza:

- art. 145 alin. (2) lit. b), e), g), j) Cod penal, la 13 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis;

- art. 188 alin. (3) lit. c), d) Cod penal, la 7 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă 18 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

În baza art. 85 alin. (1) Cod penal, pentru cumul de sentințe, a fost adăugat parțial la pedeapsa aplicată prin noua sentință, partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința nr. 1-1474/16, pronunțată de Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, la 06.10.2016, stabilindu-i pedeapsă definitivă de 20 ani închisoare, fără amendă, cu executare în penitenciar de tip închis.

Procurorul și succesorul părții vătămate nefiind de acord cu hotărârea adoptată au contestat-o în ordine de apel, criticând-o prin prisma faptului blândeții pedepsei, latura civilă și cheltuielilor judiciare. Astfel, instanța de apel a admis apelurile declarate, fiind casată sentința, parțial, în partea pedepsei și în partea acțiunii civile, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Rebeja C., recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. b), e), g) și j) și art. 188 alin. (3), lit. c) și d) Cod penal, prin aplicarea prevederilor articolului 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, a fost pedepsit: în baza art. 145 alin. (2) lit. b), e), g) și j) Cod penal cu închisoare la 13 ani și 4 luni și în baza art. 188 alin. (3) lit.

c) și d) Cod penal, cu închisoare la 8 ani, iar în conformitate cu prevederile articolului 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilit 21 ani închisoare și, în conformitate cu prevederile art. 85 Cod penal, pentru cumul de sentințe, cu adăugire în întregime a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoria Râșcani, municipiul Chișinău din 06 octombrie 2016, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 24 ani închisoare, în penitenciar de tip închis. A fost admisă acțiunea civilă înaintată în procesul penal și încasat de la inculpatul Rebeja Cristin în beneficiul succesorului părții vătămate Melnic Vitalii, Melnic Violeta - 26 199 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material produs prin infracțiune și - 300 000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral produs prin infracțiune. În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de recurs reține că, argumentele din recursul succesorului părții vătămate urmează a fi admise, deoarece din analiza hotărârii contestate, se atestă faptul că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra celor mai esențiale motive invocate de succesorul părții vătămate Melnic Violeta în ordine de apel, unde au fost puse pentru discuție în instanța de apel, inclusiv câteva argumente principale cum ar fi:

- *pentru săvârșirea infracțiunilor Rebeja C, anterior judecat cu sentința neexecutată merită cea mai aspră pedeapsă - detenția pe viață;*

- *caracteristica inculpatului Rebeja Cristin, este una negativă dat fiind crimele penale cu intenție care le-a săvârșit în perioada liberării condiționate și această drama nu ar fi avut loc în cazul în care aceasta ispășea pedeapsa cu închisoarea cu executare;*

- *caracteristica negativă și deosebit de periculoasă a condamnatului prin faptul că, anterior a fost condamnat cu închisoare cu liberare condiționată și în perioada aflării în libertate după cum a constatat instanța de judecată condamnatul neavând nici o ocupație legală, studii, loc de muncă, familie, și-a făcut din comiterea infracțiunilor o îndeletnicire și un mod de viață.*

În opinia Colegiului penal lărgit, argumentele enunțate mai sus constituie fondul apelului și asupra cărora instanța de apel era obligată să se pronunțe motivat, deoarece în viziunea apelantului, aceste motive ar putea răsturna soluția adoptată de prima instanță și afecta temeinicia acestei hotărâri.

Așa cum se observă din partea descriptivă a deciziei atacate, instanța ierarhic inferioară nu s-a expus asupra motivelor esențiale menționate mai sus, fără o fi făcută o analiză sau o argumentare din care considerentele alegațiile nominalizate sânt respinse sau apreciate ca neîntemeiate, limitându-se cu expunerea unor fraze generale, precum că: *Temei pentru aplicarea pedepsei cu detențiune pe viață nu se constată, dat fiind că inculpatul a săvârșit infracțiunile la o vârstă fragedă, a recunoscut integral săvârșirea infracțiunilor. Astfel sunt nefondate motivele invocate de succesorul părții vătămate, în partea respectivă*, fără a se expune asupra principalelor motive invocate în apel referitor la faptul dacă inculpatul merită cea mai aspră pedeapsă - detenția pe viață, ținând cont de aceea că

ultimul a săvârșit „omorul a două persoane cu vârsta fragedă” și de prevederile art. 78 Cod penal.

În opinia Colegiului penal lărgit, argumentele enunțate mai sus constituie fondul apelului și asupra cărora instanța de apel era obligată să se pronunțe motivat, deoarece în viziunea succesului părții vătămate, aceste motive ar putea răsturna soluția adoptată de prima instanță și afecta temeinicia acestei hotărâri.

Așa cum se observă din partea descriptivă a deciziei atacate, în f.d. 245-246 v. III, au fost indicate motivele expuse mai sus, însă instanța ierarhic inferioară nu s-a expus asupra motivelor esențiale menționate, fără a fi făcută o analiză sau o argumentare din care considerente alegațiile nominalizate sânt respinse sau apreciate ca neîntemeiate, limitându-se cu expunerea unor fraze generale în pag. 247-248 f.d. III, în decizie.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs reiterează că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil, iar potrivit considerentelor CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznețov și alții c. Rusiei (2007) § 85*).

Deci, Colegiul penal lărgit notează, pentru a demonstra că părțile au fost auzite în prezenta cauză, instanța de apel urmează să dea răspunsuri argumentate în hotărâre asupra motivelor decisive invocate de apelanți, prin prisma criticilor invocate de părți, care în viziunea lor ar putea afecta într-o măsură oarecare legalitatea soluției adoptate la caz.

Totodată, la stabilirea pedepsei inculpatului instanța de apel urmează să țină cont și de faptul că:

- în prezenta cauză supusă judecării, sancțiunea art. 145 alin. (2) lit. b), e), g), j) Cod penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul, prevede pedeapsa cu închisoare de la 15 la 20 ani sau cu detențiune pe viață;

- dacă în speță sunt sau nu stabilite circumstanțe atenunate și sunt sau nu aplicabile prevederile art. 78 alin. (1) lit. c) Cod penal, care stipulează că, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa principală se reduce sau se schimbă după cum urmează: dacă pentru infracțiunea săvârșită se prevede detențiune pe viață, aceasta se înlocuiește cu închisoare de la 15 la 25 de ani;

- potrivit alin. (8) art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor imputate în rechizitoriu și a solicitat judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale, solicitare care a fost admisă de către instanță prin încheiere, beneficiază de reducere cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducere cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. Dacă

pedeapsa prevăzută de lege este detințiunea pe viață se aplică pedeapsa închisorii de 30 ani;

- în cazul în care instanța va concluziona că este necesar de a aplica cea mai severă pedeapsă sub formă de detințiune pe viață, ea va menționa despre acest fapt în partea descriptivă a hotărârii și va aplica pedeapsa cu închisoare de 30 de ani, conducându-se de dispozițiile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Așadar, în decizie, instanța de apel urmează să analizeze argumentele importante invocate de apelant și menționate mai sus, motivându-și temeiurile de fapt și de drept, ce conduc la admiterea sau la respingerea fiecăruia din aceste motive invocate de apelant. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cer prevederile art. 435 Cod de procedură penală, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din considerentele expuse mai sus, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu și-a motivat soluția adoptată în conformitate cu dispozițiile legale și nu a dat răspuns alegațiilor de bază invocate de către succesorul părții vătămate, care în opinia acestuia au importanță în cauză, prin ce a admis eroarea de drept prevăzută de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Totodată, se atestă că, instanța de apel a menținut sentința în partea în care s-a dispus ca cheltuielile judiciare în mărime totală de 110822 lei, să fie trecute în contul statului.

În motivarea soluției adoptate instanța de apel a indicat că *„potrivit materialelor cauzei – rapoartele de expertiză a căror plată se solicită, sunt efectuate în temeiul ordonanțelor organului de urmărire penală, adică ordonatorul rapoartelor și expertizelor respective este reprezentantul organului de poliție - instituție publică, ce reprezintă statul. Prin urmare, în cauză, odată ce ordonatorul expertizei este o instituție abilitată a statului și, respectiv, nu există cererea inculpatului privind efectuarea rapoartelor și expertizelor respective, astfel rezultă în mod cert și univoc că plata pentru efectuarea rapoartelor de expertize nominalizate se face din contul mijloacelor bugetului de stat.”*, astfel considerând că nu sunt fondate motivele invocate în apelul procurorului, ce vizează încasarea de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare legate de efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară.

Prin urmare, se reține că procurorul solicită încasarea de la Rebeja C. a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 110 822 lei, dintre care: 6 526 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare nr. 201803C1751 din 20.09.2018; 9 824 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare nr. 201803C1752 din 24.09.2018; 224 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare nr. 201802P3264 din 10.09.2018; 17 640 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare nr. 20180500284 din 08.10.2018; 54 320 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare nr. 20180500283 din 08.10.2018; 19 530 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare nr. 20180500282 din 21.09.2018; 1 680 lei pentru efectuarea expertizei judiciare dactiloscopice nr. 34/12/1 - R-4103 din

12.09.2018; 1078 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare nr. 201835A0574 din 20.09.2018.

Colegiul penal lărgit atestă că, la soluționarea chestiunii cu privire la încasarea sau neîncasarea din contul inculpatului Rebeja C. a cheltuielilor judiciare, ce țin de efectuarea expertizei, instanța de apel nu a ținut cont de:

- dispozițiile art. 227 alin. (1), (2) pct. 5) Cod de procedură penală, care stipulează că cheltuieli judiciare sînt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală;

- în prezenta cauză penală, a fost dispusă efectuarea acțiunilor procesuale, fiind întocmite rapoartele de expertiză judiciară nr. 201803C1751 din 20.09.2018; nr. 201803C1752 din 24.09.2018; nr. 201802P3264 din 10.09.2018; nr. 20180500284 din 08.10.2018; nr. 20180500283 din 08.10.2018; nr. 20180500282 din 21.09.2018; nr. 34/12/1 - R-4103 din 12.09.2018; nr. 201835A0574 din 20.09.2018, pentru care a fost achitată în total suma de 110 822 lei;

- art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală care prevede că, cheltuielile judiciare sînt suportate de condamnat sau sînt trecute în contul statului. (2) Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci cînd aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare;

- art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Deci, reieșind din concluziile expuse de către instanța de apel în motivarea soluției adoptate, Colegiul penal lărgit constată că, această instanță a dispus menținerea sentinței în partea în care s-a dispus ca cheltuielile judiciare în mărime totală de 110822 lei, să fie trecute în contul statului, fără a indica, a motiva și a face careava referire la faptul dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea inculpatului, în conformitate cu prevederile art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit statuează, că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate, în partea aplicării pedepsei și cheltuielilor judiciare, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității

sentinței, substituind instanța care a judecat apelul, cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit consideră că, decizia instanței de apel în cauză urmează a fi casată parțial, în partea aplicării pedepsei și cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în instanța de apel, într-un nou complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererile de apel depuse de procuror în partea cheltuielilor judiciare și succesorul părților vătămate în partea pedepsei aplicate inculpatului; să-și argumenteze clar concluziile în decizia adoptată, să aprecieze toate circumstanțelor cauzei, să emită o soluție clară și motivată, să țină cont de pe ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admit recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu și de către succesorul părții vătămate Melnic Violeta, se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2019, în cauza penală privindu-l pe **Rebeja Cristin Xxxx**, în partea aplicării pedepsei și cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale deciziei atacate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac, în partea rejudecării cauzei, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 19 decembrie 2019.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Boico Victor